

Türk Turizm Araştırmaları Dergisi

2021, 5(1): 486-505.

DOI: [10.26677/TR1010.2021.676](https://doi.org/10.26677/TR1010.2021.676)

ISSN: 2587-0890 Dergi web sayfası: <https://www.tutad.org>

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Grup Çalışması Becerileri Üzerine Bir Araştırma*

Prof. Dr. Said KINGİR, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Sakarya, e-posta: saidkingir@subu.edu.tr
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5459-3484>

Dr. Öğr. Üyesi Didar SARI ÇALLI, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Sakarya, e-posta: didarsari@subu.edu.tr
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5517-2924>

Oğuzhan ÇAĞATAY, Yüksek Lisans Öğrencisi, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sakarya, e-posta: oguzhan_cagatay@hotmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7548-6573>

Öz

Bu araştırmanın amacı, iş hayatına hazırlanan lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin grup çalışması becerilerinin belirlenmesidir. Bu kapsamda araştırma 2019-2020 öğretim yılı bahar döneminde Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Turizm Fakültesinde lisans düzeyinde eğitim gören 394 turizm öğrencisi üzerinde yürütülmüştür. Verilerin toplanmasında Cumming vd., (2014) tarafından geliştirilen ve Ozan (2018) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Grup Çalışması Becerileri Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin istatistiksel çözümlenmesinde SPSS'ten yararlanılarak frekans analizi, bağımsız gruplar t-testi ve varyans (anova) analizi kullanılmıştır. Ayrıca, AMOS programı kullanılarak Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yapılmıştır. Verilerin değerlendirilmesi sonucunda araştırmaya katılan öğrencilerin grup çalışması becerilerinin yüksek olduğu görülmüştür. Yapılan istatistiksel işlemler sonucunda yaş, sınıf, öğrenim türü, sportif faaliyete katılım, sportif faaliyete katılım türü ve dernek-kulüp üyeliği açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Sonuç olarak, çalışma hayatı içerisinde ve örgüt kültürü işleyişinde önemli yeri olan grup çalışması becerilerinin turizm eğitimi alan lisans düzeyi öğrencilerinde iş hayatlarına hazır olduklarını gösterir nitelikte olduğu söylenebilir.

* IMASCON 2020 Bahar 4. Uluslararası Marmara Sosyal Bilimler Kongresi (Sözel Bildiri olarak sunulmuştur.)

Anahtar Kelimeler: Beceri, Grup, Grup Çalışması, Turizm, Turizm Öğrencileri.

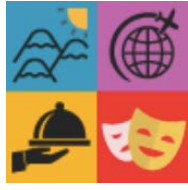
Makale Gönderme Tarihi: 20.08.2020

Makale Kabul Tarihi: 01.03.2021

Önerilen Atf:

Kingir, S., Sarı Çallı, D. ve Çağatay, O. (2021). Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Grup Çalışması Becerileri Üzerine Bir Araştırma, *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5(1): 486-505.

© 2021 Türk Turizm Araştırmaları Dergisi.

Journal of Turkish Tourism Research

2021, 5(1): 486-505.

DOI: [10.26677/TR1010.2021.676](https://doi.org/10.26677/TR1010.2021.676)

ISSN: 2587-0890 Journal Homepage: <https://www.tutad.org>

RESEARCH PAPER

An Investigation on Group Work Skills of Undergraduate Tourism Students

Prof. Dr. Said KINGİR, Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Tourism, Sakarya, e-mail: saidkingir@subu.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5459-3484>

Assistant Prof. Dr. Didar SARI ÇALLI, Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Tourism, Sakarya, e-mail: didarsari@subu.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5517-2924>

Oğuzhan ÇAĞATAY, MSc. Student, Sakarya University of Applied Sciences, Graduate Education Institute, Sakarya, e-mail: oguzhan_cagatay@hotmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7548-6573>

Abstract

The aim of this research is to determine the group work skills of students who have received tourism education at the undergraduate level prepared for business life. In this context, the research was carried out on 394 tourism students studying at Sakarya Applied Sciences University Faculty of Tourism in the spring semester of 2019-2020 academic year. Cumming et al. "Group Work Skills Scale" developed by (2014) and adapted to Turkish by Ozan (2018) was used. In the statistical analysis of data, frequency analysis, independent groups t-test and variance (anova) analysis were used by using SPSS. In addition, Confirmatory Factor Analysis (CFA) was performed using the AMOS program. As a result of the evaluation of the data, it was seen that the students who participated in the research had high group work skills. As a result of the statistical processes, no statistically significant difference was found in terms of age, class, education type, participation in sports activity, participation in sports activity and association-club membership. As a result, it can be said that in terms of group work skills, which have an important place in working life and in the functioning of organizational culture, undergraduate tourism students are ready for business life.

Keywords: Skill, Group, Group Work, Tourism, Tourism Students.

Received: 20.08.2020

Accepted: 01.03.2021

Suggested Citation:

Kingir, S., Sarı Çallı, D. and Çağatay, O. (2021). An Investigation on Group Work Skills of Undergraduate Tourism Students, *Journal of Turkish Tourism Research*, 5(1): 486-505.

© 2021 Türk Turizm Araştırmaları Dergisi.

GİRİŞ

Teknolojinin 21. yüzyıl ile birlikte hızla ivme kazanması beraberinde dönüşümü de getirmiş, bu durum endüstrilere ve dolayısıyla iş dünyasına da sirayet etmiştir. Bu dönüşüm sürecine uyum sağlayabilen işletmeler teknolojik dönüşüme ve nitelikli personel teminine yatırım yapmışlardır. Mevcut çalışanlarına ise eğitim olanakları sağlayarak, bu dönüşüme uyum sağlamalarında yardımcı olmuşlardır. Teknoloji ve endüstriyel dönüşüm hala devam etmektedir; ancak, işletmeler personel temininde bu yeni yapılanmada yer alacak becerilere sahip çalışanlara öncelik vermektedir. Van Laar vd., (2017)'ne göre bilgi üretiminin kilit rol oynadığı günümüz dünyasında, bireylerin iş dünyasında var olabilmeleri, kendilerini geleceğe güvenle taşıyabilmeleri veya "hayatta kalabilmeleri" için bazı temel becerilere sahip olmaları önemlidir. Bu kapsamda bireyler, mevcut koşullardan ziyade hızla gelişen ve değişen koşulların bir sonucu olarak ortaya çıkan veya ortaya çıkabilecek çeşitli meslekler için beceri kazanmalı ve kendilerini hazırlamalıdır (aktaran Koçak ve Göksu, 2020:773).

Günümüzde 21. yüzyıl becerileri olarak adlandırılan ve çalışmamıza konu olan bu becerilerden biri de Yalçın (2018)'in yapmış olduğu çalışmada "İşbirliği" başlığı kapsamında ifade edilen "Grup çalışması becerileridir". Bu araştırmada, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin grup çalışması beceri düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada, "Turizm alanında lisans düzeyinde eğitim alan öğrencilerin grup çalışması beceri düzeyleri nedir?", "Öğrencilerin grup çalışması beceri düzeyleri bazı demografik değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?" problemlerinden yola çıkarak, öğrencilerin eğitim süreçlerinde grup çalışması becerilerine yönelik algıları ve deneyimleri üzerinden becerilerinin ne düzeyde olduğu araştırılmıştır. Araştırmanın kuramsal çerçevesi grup çalışması becerilerinin ve öğrencilerin bu becerileri edinerek profesyonel meslek yaşamlarına adım atmalarının önemi üzerine oluşturulmuştur. Alanyazın incelendiğinde "Grup Çalışması" konusunda birçok çalışma olduğu belirlenmiş olup, "Grup Çalışması Becerileri" başlığı altında güncel çalışmaların sınırlı olduğu görülmüştür (Cooley vd., 2013, 2014, 2015, 2016; Cumming vd., 2014; Goldfinch vd., 1999; Jenkinson vd., 2019; Laybourn vd., 2001; Molina vd., 2015; Nicolson ve Bayne, 2014; Ozan 2018; Sharp, 1989; Ota, 2006; Xethakis, 2019). Ayrıca, alanyazında bu çalışmanın konusu olan "Lisans Düzeyi Turizm Öğrencilerinin Grup Çalışması Becerileri" üzerine herhangi bir çalışmaya Türkçe ve yabancı alanyazında rastlanılmamıştır. Bu kapsamda, yapılan çalışma turizm alanyazınına ve turizm endüstrisine insan kaynağı sağlayan eğitim kurumlarına sağlayacağı katkı dolayısıyla gereksinim olarak görülmektedir.

KURAMSAL ÇERÇEVE

Doğrudan başarıya endeksli ve rekabette üstünlük anlayışı ile hedef odaklı stratejilerle hareket eden organizasyonlarda grup çalışmaları simbiyotik bir ilişki içerisinde ortak fayda doğrultusunda ilerlemektedir. Grup içerisinde bireylerinin kişisel başarıları genel perspektifte grubun başarısı, grubun başarısı ise temelinde bireylerin başarısıdır. Günümüz örgüt yapılarında işleyişin temel fonksiyonunu oluşturan gruplar sistemin çekirdeğini oluşturmakta ve bu yapı içerisinde bireyler önemli parçaları temsil etmektedir. Bu bağlamda işletmeler insan kaynağı temininde grup senkronizasyonunu oluşturmak amacıyla gruba en kısa sürede uyum sağlayacak, grup çalışması becerilerine sahip personelleri tercih etmektedirler. Sonuç olarak, işletme gelişiminin sürekliliği grupların başarısı ve verimliliğine bağlıdır.

Sessa ve London (2008)'e göre; grupların, kuruluşlar içinde giderek daha önemli kararlar alması talep edilmektedir. Bireylerin grup üyesi olmayı öğrenmeleri, yani, müşterek olarak aynı hedeflere ve bu hedeflere ulaşmak için kullanılan yöntemlerin anlaşılmasına odaklanan uyumlu

bir bütünlüğe geçmeleri gerekir. Gruplar genellikle kendilerini nasıl yapılandıracıklarını, diğer gruplarla nasıl iletişim kuracaklarını, iş süreçlerini nasıl gerçekleştireceklerini, ne kararlar vereceklerini ve bu kararları nasıl eyleme geçireceklerini öğrenmelidir (Sessa ve London, 2008:3-4). Örgütsel bağlam değiştikçe, gruplar, yeniden yapılanma, kararları uyarlama ve planları güncelleme ile değişebilecek kadar akıcı olmalıdır. Gerçek örgütsel güce ancak her çalışan aynı vizyon ve hedefleri paylaşabildiğinde ve benzersiz yaratıcılıklarını ve yenilikçi fikirlerini problem çözmeye katkıda bulunabildiğinde ulaşılabilir (McLoughlin ve Miura, 2018:27). Grup daha sıkı ve daha samimi bir varlık haline geldikçe karşılıklı yardım ve destek artar. Grup üyelerinin bu birleşme ve bağlanmasına grup bağlılığı denir. Grup, ortak ihtiyaçları ve hedefleri doğrultusunda birlikte ne kadar çok çalışırsa, bir yandan da bireysel üyelerinin ihtiyaçlarını karşılamaya devam ederse, o kadar etkili olacaktır. Grup üyelerinin kolektif gücü ve ustalığı ileriki süreçte büyük fayda için sağlayacaktır. Yine, grup çalışmalarında bağlılık ihtiyacı, bütünü ileriye taşımak için bireyselliğin ve bireysel çalışmaların parçalarını bütünleştirme görevinden çok farklı değildir. Bu anlamda grup bağlılığı, grup ego gücü ile eşitlenebilir (Brandler ve Roman, 2016:11). Gruplar, gelişimlerinin her aşamasında belirli özellikler ve süreçler sergilerler. Grup çalışanın görevi, her gelişim aşamasında grubun ve üyelerinin büyümesini ve gelişmesini kolaylaştıran faaliyetlerde bulunmaktır (Toseland ve Rivas, 2017:18). Bu bağlamda, günümüz işletmelerinde grup etkinliği çalışanlar için olması gereken bir yetkinlik olarak görülmektedir. Gruplar örgütsel sonuçları geliştirme potansiyellerini gerçekleştireceklerse, grup etkinliği ve iletişim becerileri iyi gelişmelidir. Helms ve Haynes'in belirttiği gibi, "grup süreçleri ticari faaliyetlerin önemli bir yönü olduğundan, birden fazla grupta çalışma becerisi, bir öğrencinin iş kariyerine hazırlanmasının gerekli bir bileşenidir" (Dumaine, 1990:5; Akt. Davis ve Miller, 1996:70).

Üniversitedeki çok kültürlü grup çalışması ve grup tartışmaları, bireylere öğrencilerin tanıdık olmayan değerleri ve fikirleri değerlendirmeleri, işlemeleri ve bunlara tepki vermeleri gereken bir eğitimsel öğrenme fırsatı sunar (Levin, 2005). İşverenler iş dünyasında bu gibi deneyimlere çok daha fazla değer vermeye eğilimlidirler, buna hem iş başvuruları hem de işe başlama ve adaptasyon dönemleri örnek verilebilir. Robinson (2006)'un İngiltere'nin önde gelen iki işletme okulundaki 30 tam zamanlı MBA öğrencisine yönelik davranışsal çalışmasında belirtildiği gibi; çok kültürlü grup çalışmasının değerine yönelik bu olumlu bakış karşılıklı görünmektedir. Woods vd., (2011)'ne göre; mülakatlar, öğrencilerin çok kültürlü grup çalışmalarını, gerçek dünyadaki çok kültürlü organizasyonlara iyi bir hazırlık olarak algıladıklarını ortaya koymuştur. Ayrıca, bazı öğrenciler üniversitedeki grup çalışmaları yoluyla, kiminle çalışmaktan kaçınacakları konusunda fikir sahibi olmalarının yanı sıra, farklılıklar konusunda etkili bir şekilde başa çıkma isteği elde ettikleri yorumu getirmişlerdir (Woods vd., 2011:60).

Sınıflarda etkili grup çalışmasının temelini oluşturan bilişsel süreçler ile sosyal süreçler arasında açık bir ayrım yapmak zordur. Yine de grup çalışmasının değeri ile ilgili belirgin sosyal psikolojik ve sosyo-kültürel argümanlar vardır. Sosyal psikolojik teoriler, karşılıklı çalışmayı ve birlikte çalışmayı kolaylaştırmak için karşılıklı bağımlılık ve ortak görevlere dayanmaktadır (kooperatif grup çalışmasında olduğu gibi; Johnson ve Johnson 2003a; Slavin, 1995; Akt., Kutnik ve Blatchford, 2014:11). McMahan (2013)'a göre üniversite öğretim görevlileri, grup çalışması sürecinde kazandığınız beceriler ve konu bilgisi nedeniyle başkalarıyla da çalışmanızı ister. Bu, öğretim görevlilerinin sadece teslim ettiğiniz bitmiş ödevle ilgilenmediği, aynı zamanda ödev üzerinde çalışırken neler olduğuna da ilgi duydukları anlamına gelir; size bu çalışma süreci için ip uçları verecek ve ödevinizin son halini değerlendireceklerdir. Bu nedenle sadece süreç değil sonuçta önemlidir. Nihai çıktı iyi olabilir, ancak ödev üzerinde yalnızca bir kişi çalıştıysa, ödevin ortak çalışma bölümünde düşük puan alırsınız (McMahan, 2013:15). Grup projelerinde vurgulanan tema, bütünün parçaların toplamından daha büyük olmasıdır. Bu bağlamda, grup

çalışmasını bir proje veya görevi tamamlamanın bir yolu olarak görmeliyiz. Üretken grup çalışması öğrenme ve ustalık için önemli bir basamaktır (Frey vd., 2009:14). Montebello ve Buzzotta, "ekip çalışmasının daha verimli olabileceğini, daha yüksek kalitede üretilebileceğini ve solo çabalardan daha uygun maliyetli olduğunu" belirtmişlerdir (Davis ve Miller, 1996:70). İyi çalıştığında, ekip çalışması beraberinde muazzam faydalar getirir, takımlar tek başına çalışanlardan çok daha fazlasını başarır (Jackson ve Shams, 2006:49). Farklı kültürel geçmişlere sahip öğrencilerle grup çalışmasının faydaları arasında şunlar yer alır: Grup kararlarında daha fazla yaratıcılık (Fowler vd., 2006) daha etkili problem çözme (Watson vd., 1993) ve organizasyonlarda çok kültürlü grup çalışması için etkili hazırlık (Levin, 2005) (Woods vd., 2011:60). Bu potansiyel faydalar öğrencilerin mesleki gelişimlerine katkı sağlamaktadır. Chiriac'a (2008) göre grup çalışması, yükseköğretimdeki diğer çalışma biçimlerinin yanı sıra öğrenme ve mesleki gelişim için bir araç olarak görülmektedir. Chiriac (2008)'in yaptığı çalışmaya paralel olarak Keyes ve Burns (2008), yaptıkları çalışmalarında, grup çalışmasının olumlu sonuçlarına işaret etmektedir. Tüm bu çalışmalar, yükseköğretimde grup çalışmasının olumlu sonuç verdiğini ortaya koymaktadır ve bu da yükseköğretimde etkili bir şekilde kullanılabileceğini göstermektedir (Gottschall ve García-Bayotms, 2008; akt. Çakmak, 2014:339).

YÖNTEM

Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Turizm Fakültesi'nde lisans eğitimi düzeyinde öğrenim gören öğrencilerinin, "Grup Çalışması Becerilerini" ölçmek için yapılan bu çalışmada, betimsel tarama yöntemlerinden birisi olan "genel tarama modeli" kullanılmıştır. Bunlara ilaveten, çalışmanın konusunun geçmişten veya halen var olan durumunu betimleyici, ek olarak herhangi bir değiştirme veya etkileme çabası göstermeksizin (Karasar, 2008: 77) ve evrenin herhangi bir noktasında fotoğraf çekmeyi amaçlayan genel tarama yöntemlerinden "kitlesel tarama yöntemi" tercih edilmiştir.

Araştırma kapsamında elde edilen verilerin çözümlenmesinde SPSS ve AMOS paket programlarından yararlanılmıştır. Araştırmanın istatistiksel yol haritasını belirlemek için yapılan çarpıklık-basıklık (Skewness-Kurtosis) testinde değerlerin -1,5 ila 1,5 arasında olduğu görülmüştür. Bundan dolayı verilerin çözümlenmesinde parametrik testlerden (bağımsız gruplar t testi ve tekyönlü varyans analizidir -ANOVA-) yararlanılmıştır. Bu analiz yöntemlerini ek olarak frekans analizi ve AMOS 24 üzerinden Model Fit testi yapılmıştır.

Örneklem Grubu

Araştırmanın evreni 1300 öğrenciden oluşmaktadır. Evrenin temsil oranına dikkat edilerek 394 örneklem seçilmiştir. Bu örneklem grubunun seçiminde sapma miktarı 0,05 olarak alınmıştır (Cohen vd., 2000). Bunlara ilaveten, çalışmanın örneklem yönteminin belirlenmesinde "kolayda örneklem yönteminden" yararlanılmıştır. Olasılığa dayalı olmayan bu yöntem, diğer örnekleme tekniklerine kıyasla daha hızlı, ucuz ve kolay veri toplamaya imkân sağladığı (Gürbüz ve Şahin, 2014: 130) için tercih edilmiştir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak Cumming vd., (2014) tarafından geliştirilen ve Ozan (2018) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Grup Çalışması Becerileri Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırma kapsamında ölçekten elde edilen bulgulara göre, "Kişilerarası Etkileşim (Madde numaraları: 1-3-

5-7-9)" alt boyutunda elde edilen Cronbach's Alpha (α) kat sayısı ,738, "Görev (Madde numaraları: 2-4-6-8-10)" alt boyutunda elde edilen Cronbach's Alpha (α) kat sayısı ,747 ve kullanılan ölçeğin tamamının Cronbach's Alpha (α) kat sayısı ise ,820 olarak tespit edilmiştir.

Ölçeğe, araştırmacı tarafından yapılan Doğrulamalı Faktör Analizleri (DFA) sonucunda ölçeğin uyum indekslerine (Model Fit) göre mükemmel uyum gösterdiği görülmektedir (χ^2/df , RMR, GFI, AGFI ve IFI değerleridir. $\chi^2/df = 3,909 < 5$, $RMR = 0,058 < 0,08$, $0,85 < GFI = 0,934$, $0,85 < AGFI = 0,893$, $0,900 < IFI = 0,902$, $0,900 < GFI = 0,934$).

BULGULAR

Çalışmanın amacı doğrultusunda katılımcılara yöneltilen demografik ve tanımlayıcı sorulardan elde edilen verilere ilişkin bulgular ve yorumlara aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 1'e göre araştırmaya katılan öğrencilerin %50,3'ü kadın ve %49,7'si erkektir. Öğrencilerin %9,4'ü 18 yaş ve altı, %38,3'ü 19-20 yaş, %35'i 21-22 yaş, %12,4'ü 23-24 yaş ve %4,8'i 25 yaş ve üstüdür. Araştırmaya katılan öğrencilerin %52,5'i (207 kişi) turizm işletmeciliği, %35,8'i (141 kişi) turizm rehberliği ve %11,7'si (46 kişi) gastronomi bölümü öğrencisidir Öğrencilerin %40,9'u (161 kişi) 1. Sınıf, %30,5'i (120 kişi) 2. Sınıf, %15,5'i (61 kişi) 3. Sınıf ve %13,2'si (52 kişi) 4. Sınıfta öğrenim görmekte olup, %62,9'u (248 kişi) 1'inci öğretimde %37,1'i (146 kişi) ise 2'nci öğretimde öğrenim görmektedir. Öğrencilerin çoğunun turizm işletmeciliği ve 1'inci öğretim öğrencisi olduğu görülmektedir. Analiz sonucuna göre cinsiyet değişkenine bakıldığında öğrencilerin %50,3'ü (198 kişi) kadın ve %49,7'si (196 kişi) erkek olmak üzere eşit bir katılım oranına yakın oldukları görülmekle birlikte öğrencilerin çoğunluğu %38,3'ü (19-20 yaş) ve %35'i (21-22 yaş) yaşlarındadır.

Tanımlayıcı sorulardan "Sportif faaliyetlere katılır mısınız?" sorusuna öğrencilerin %71,6'sı (282 kişi) "evet", %28,4'ü (112) kişi "hayır" cevabı verirken %60,1'i (169 kişi) bireysel olarak sportif faaliyetlere katılımı tercih ettiğini, %39,9'u (112 kişi) ise takım faaliyetlerini tercih ettiğini belirtmiştir. Sportif faaliyetlere katılım oranının yüksek düzeyde olduğu ve takım faaliyetlerine göre ise bireysel katılım oranının yüksek olduğu görülmektedir. Bu konuda, Yıldız, Arı ve Yılmaz (2017)'in "Üniversite Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutumları" üzerine yapmış oldukları araştırmada kadın ve erkek üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının yüksek olduğu bulgulanmıştır. Sportif faaliyete katılımın yüksek olmasının nedeni olarak, üniversite öğrencilerinin iş yükleri de göz önüne alındığında ve diğer aktivitelere göre sportif faaliyetlere katılımın ulaşılabilirliği (zaman, yer ve maddi imkanlar vb.) gösterilebilir. Ayrıca, bu neden bireysel katılımın takım faaliyetlerine göre yüksek oranda olması ile de ilişkilendirilebilir. Bu bağlam da bulgular "Grup Çalışması Becerileri" kapsamında değerlendirildiğinde ise öğrencilerin grup içerisindeki faaliyetlerinde bireysel yetkinliklerini ön planda tutacakları izlenimini oluşturmaktadır. Grup çalışması, öğrencilerin gelişimleri için bir süreç olarak nitelendirilmektedir. Elmassah, Bacheer ve James (2020)'e göre gruplar halinde çalışmak, öğrencilerin daha faal oldukları etkileşimli bir ortamda öğrenmelerine ve muhtemelen bireysel olarak ulaşamayan ortak hedeflere ulaşmak için başkalarıyla işbirliği yapmalarına olanak tanımaktadır.

Analiz sonuçlarına göre "Sosyal sorumluluk projelerinde yer alır mısınız?" sorusuna öğrencilerin %58,9' u (232 kişi) "evet", %41,1 (162 kişi) "hayır" yanıtını vermiştir. Öğrencilerin çoğunluğunun "evet" yanıtını verdiği görülmektedir. Grup çalışmalarında proje tabanlı öğrenme grup işbirliğinin gelişimi açısından önemli bir yöntemdir. Bu sonuç, öğrencilerin grup çalışması içerisinde yer alacakları proje tabanlı görevler ile ilgili algıları hakkında bir ön fikir olarak değerlendirilmektedir. Ayaz ve Söylemez (2016)'e göre proje tabanlı öğrenme genel olarak,

öğrencilerin somut bir ürüne ulaşabilmesi amacıyla, bireysel veya grup olarak belirli bir süre çalışmalarını içeren bir yöntemdir. Proje çalışmalarında temel amaç, öğrencilerin kendi öğrenmelerini takip etmelerini sağlamak, olumlu risk alma durumlarını geliştirmek ve işbirliği içerisinde çalışmaya istekli hale getirmektir. Bu kapsamda değerlendirildiğinde öğrencilerin proje çalışmalarına yönelik motivasyonlarının da yüksek olduğu düşünülmektedir.

Tablo 1. Katılımcıların Tanımlayıcı İstatistikleri

CİNSİYET		
	N	%
Kadın	198	50,3
Erkek	196	49,7
YAŞ		
18 ve Altı	37	9,4
19-20 yaş	151	38,3
21-22 yaş	138	35,0
23-24 yaş	49	12,4
25 ve Üzeri	19	4,8
BÖLÜM		
Turizm İşletmeciliği	207	52,5
Turizm Rehberliği	141	35,8
Gastronomi	46	11,7
SINIF		
1. Sınıf	161	40,9
2. Sınıf	120	30,5
3. Sınıf	61	15,5
4. Sınıf	52	13,2
ÖĞRENİM TÜRÜ		
1. Öğretim	248	62,9
2. Öğretim	146	37,1
SPORTİF FAALİYETLERE KATILIM		
Evet	282	71,6
Hayır	112	28,4
YAPILAN SPORTİF FAALİYET TÜRÜ		
Bireysel	169	60,1
Takım	112	39,9
SOSYAL SORUMLULUK PROJELERİNE KATILIM		
Evet	232	58,9
Hayır	162	41,1
DERNEK/KULÜP ÜYELİĞİ		
Evet	125	31,7
Hayır	269	68,3
POZİSYON TÜRÜ		
Üye	108	86,3
Yönetici	17	13,7

Öğrencilerin “Dernek/Kulüp üyelikleriniz var mıdır, var ise pozisyonunuz nedir?” sorularına %31,7’si (125 kişi) “evet”, %68,3’ü (269 kişi) “hayır” yanıtını vermiş olup, “evet” yanıtını veren 125 öğrencinin %86,3’ünün (108 kişi) “üye”, %13,7’sinin (17 kişi) “yönetici” pozisyonunda görev aldığı görülmektedir. Öğrencilerin çoğunluğunun (%63,3) “hayır” yönünde görüş bildirmesinin nedeni olarak, dernek ve kulüp üyeliği gibi organizasyonların eğitim, planlama, saha çalışmaları vb. sorumlulukların getirdiği zaman kısıtlılığı ve kaygısı ile üniversite imkanlarının dernek ve kulüp organizasyonları kapsamında sınırlı olması gösterilebilir.

Tablo 2. Grup Çalışması Becerileri Ölçeğinin Maddelerinin Betimsel İstatistikleri

	Asla	Nadiren	Bazen	Sık Sık	Her zaman	Ort.	S.S
	Yüzde Dağılımları (%)						
Grup Çalışması Becerileri Ölçeği Maddeleri							
Madde 1. Grup üyelerine duygusal destek sağlamaya çalışırım.	3,6	8,6	34,8	21,3	31,7	3,6904	1,11230
Madde 2. Programa bağlı kalmanın ne kadar önemli olduğunu hatırlatmaya çalışırım.	1,8	5,3	24,1	31,2	37,6	3,9746	,99585
Madde 3. Grup üyelerinin duygularına karşı duyarlı olmaya çalışırım.	2,0	3,3	22,6	34,0	38,1	4,0279	,96067
Madde 4. Ortaya atılan fikirlerden strateji oluşturmaya çalışırım.	2,0	4,1	27,9	27,4	38,6	3,9645	1,00571
Madde 5. Grup üyelerine karşı ilgili davranmaya çalışırım.	1,5	5,8	21,1	35,5	36,0	3,9873	,97152
Madde 6. Her bir grup üyesinin rollerini açıkça belirlemeye çalışırım.	2,0	7,4	27,9	24,4	38,3	3,8959	1,06378
Madde 7. Grup üleriyle iletişim kurarken açık ve yapıcı olmaya çalışırım.	1,5	1,8	12,2	29,9	54,6	4,3426	,87187
Madde 8. Bir strateji doğrultusunda grup üyelerinin fikirlerini geliştirmeye çalışırım.	1,0	5,6	23,4	34,0	36,0	3,9848	,95431
Madde 9. İhtiyaç duyduklarında grup üyelerine yardımcı olmaya çalışırım.	1,0	3,6	12,2	27,9	55,3	4,3299	,89543
Madde 10. Kararlaştırılan amaçlar doğrultusunda grubun gelişimini değerlendirmeye çalışırım.	1,8	6,3	22,3	29,2	40,4	4,0000	1,02140
N=394							

Tablo 2’de Grup Çalışmaları Becerileri Ölçeğine ait betimsel istatistik sonuçları verilmiştir. Ölçek, “kişilerarası etkileşim” (madde: 1-3-5-7-9) ve “görev” (madde: 2-4-6-8-10) olmak üzere 2 alt boyut ve 10 maddeden oluşmaktadır. Bu kapsamda bulgular, ölçek alt boyutlarını ifade eden maddelerin sıralamasına göre değerlendirilmiştir.

Analiz sonuçlarına bakıldığında; öğrencilerin “Kişilerarası Etkileşim” alt boyutunda Madde 1’deki görüşe, %31,7 “Her Zaman” ve %34,8 “Bazen”, Madde 3’deki görüşe, %38,1 “Her Zaman” ve %34 “Sık sık”, Madde 5’deki görüşe %36 “Her Zaman” ve %35,5 “Sık sık”, Madde 7’deki görüşe %54,6 “Her Zaman” ve %29,9 “Sık sık” ve Madde 9’daki görüşe ise %55,3 “Her Zaman” ve %27,9 “Sık sık” şeklinde görüş belirttikleri görülmektedir. Kişilerarası etkileşim alt boyutunda

öğrencilerin çoğunluğu Madde 7’de yer alan “Grup üyeleriyle iletişim kurarken açık ve yapıcı olmaya çalışırım” ve Madde 9.’da yer alan “İhtiyaç duyduklarında grup üyelerine yardımcı olmaya çalışırım” ifadelerine yüksek düzeyde “Her zaman” yanıtı vermişlerdir. Bu sonuç, öğrencilerin kişilerarası etkileşimde sosyal farkındalık düzeylerinin yüksek olduğu yönünde değerlendirilmektedir. Bu bağlamda, Dou vd., (2018)’nin “Kişilerarası Etkileşim Sırasında Yüksek Sosyal Farkındalığın Algılanması, İşbirlikçi Davranışları Teşvik Eder.” başlıklı araştırmalarında yüksek sosyal farkındalığı olan bireylerin diğer bireyler üzerinde işbirlikçi tutumu geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrenciler “Görev” alt boyutunda ise Madde 2’deki görüşe, %37,6 “Her Zaman” ve %31,2 “Sık sık”, Madde 4’deki görüşe, %38,6 “Her Zaman” ve %27,9 “Bazen”, Madde 6’daki görüşe %38,3 “Her Zaman” ve %27,9 “Bazen”, Madde 8’deki görüşe %36 “Her Zaman” ve %34 “Sık sık” ve Madde 10’daki görüşe ise %40,4 “Her Zaman” ve %29,2 “Sık sık” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Öğrencilerin genel olarak “Görev” alt boyutunda düzeylerinin yüksek olduğu değerlendirilmekte olup, bu sonuç “Kişilerarası Etkileşim” alt boyutu düzeyinin yüksek oluşu ile de ilişkilendirilmektedir. Grup içerisindeki etkileşimin düzeyi, duygusal destek, ilgili olma, yardımlaşma ile açık ve yapıcı iletişim unsurları bireylerin görev bilinci ve sorumluluk düzeyine etki ettiği değerlendirilmektedir. Albayrak, Ayas ve Horzum (2012)’un öğrencilerin grup çalışmalarında görevi ihmal etme konusu ile ilgili yapmış oldukları araştırmada, öğrenciler grup çalışmalarında grubun niteliği ile ilgili olarak grup içinde görüşleri ciddiye alınmadığında ya da gruptaki diğer kişiler çalışmadığında görevi ihmal ettiklerini ifade etmişlerdir.

Tablo 3. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenlerine Göre T Testi Analizi

Ölçekler	Faktörler	Cinsiyet	N	\bar{X}	ss	t	p
GÇBÖ	Kişilerarası Etkileşim	Kadın	198	4,2121	,52843	4,105	,001*
		Erkek	196	3,9378	,77394		
	Görev	Kadın	198	4,0727	,63275	3,081	,002*
		Erkek	196	3,8541	,76870		

p<0,05

Tablo 3.’deki t-testi bulgularına göre, “Kişilerarası Etkileşim” faktöründe cinsiyete göre anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir (t=4,105; p<0,05). “Görev” faktöründe de cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur (t=3,081; p<0,05). Her iki faktörde de kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre oranı yüksek düzeydedir. Bunun nedeni kadın öğrencilerin grup çalışmalarında hem grup hem de bireysel performans bağlamında erkek öğrencilere göre daha başarılı olması olarak değerlendirilmektedir. Arashpour vd. (2020) tarafından grup dinamikleri konusunda cinsiyet kapsayıcılığının etkileri üzerine yapılan araştırmada elde edilen bulgulara göre hem bireysel hem de grup görevlerinde kadın öğrencilerin erkek öğrencilere kıyasla daha başarılı oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 4’deki ANOVA testi bulgularına göre, “Kişilerarası Etkileşim” faktöründe katılımcıların yaşlarına göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir (F=1,157; p>0,05). “Görev” faktöründe de katılımcıların yaşlarına göre anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır (F=2,035; p>0,05). “Kişilerarası Etkileşim” ve “Görev” faktörlerinde, yaş kategorilerine bakıldığında ortalamaların yüksek olduğu görülmektedir. Yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılığın bulunmamasının nedeni

olarak, öğrencilerin birbirine yakın yaş gruplarında olmaları ve yaş aralıklarının fazla olmaması olarak gösterilebilir. Demirtaş Zorbaz vd. (2016) "Türkiye'deki Üniversitelerde Lisansüstü Düzeyde Yapılan Grup Çalışmalarının İncelenmesi" konulu çalışmalarında çalışma gruplarını "çocuk/ergen/üniversite öğrencisi/yetişkin/yaşlı" olarak sınıflandırmışlardır. Buradan hareketle çalışmaya konu öğrencilerin yaşları kategorize edildiğinde "üniversite öğrencileri" olarak nitelendirilebilir.

Tablo 4. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Yaş Değişkenlerine Göre Anova Analizi

ANOVA							
Kişilerarası Etkileşim Faktörü							
	Kareler Toplamı	S.D	Kareler Ortalaması	Yaş	\bar{X}	F	P
Gruplar Arası	2,107	4	,527	18 ve Altı	4,12	1,157	,330
				19-20 yaş	4,06		
Grup İçi	177,119	389	,455	21-22 yaş	4,12		
				23-24 yaş	4,03		
Toplam	179,226	393		25 ve Üzeri	3,78		
Görev Faktörü							
Gruplar Arası	4,074	4	1,019	18 ve Altı	4,05	2,035	,089
				19-20 yaş	3,98		
Grup İçi	194,734	389	,501	21-22 yaş	4,01		
				23-24 yaş	3,80		
Toplam	198,808	393		25 ve Üzeri	3,64		

p>0,05

Tablo 5. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Bölüm Değişkenlerine Göre Anova Analizi

ANOVA							
Kişilerarası Etkileşim Faktörü							
	Kareler Toplamı	S.D	Kareler Ortalaması	Bölüm	\bar{X}	F	P
Gruplar Arası	2,546	2	1,273	Turizm İşletmeciliği	4,1140	2,817	,061
Grup İçi	176,680	391	,452	Turizm Rehberliği	4,0908		
Toplam	179,226	393		Gastronomi	3,8565		
Görev Faktörü							
Gruplar Arası	3,485	2	1,743	Turizm İşletmeciliği	3,9420	3,488	,032**
Grup İçi	195,323	391	,500	Turizm Rehberliği	4,0638		
Toplam	198,808	393		Gastronomi	3,7565		

p<0,05

Tablo 5'deki ANOVA testi bulgularına göre, "Kişilerarası Etkileşim" faktöründe katılımcıların bölümlerine göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($F=2,817$; $p>0,05$). "Görev" faktöründe katılımcıların bölümlerine göre anlamlı bir fark bulunmuştur ($F=3,488$; $p<0,05$). "Kişilerarası Etkileşim" ve "Görev" faktörlerinde, bölüm kategorilerine bakıldığında ortalamaların yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 6. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Bölüm Değişkeninin Görev Faktörü ile Çoklu Karşılaştırılması

Bağımlı Değişken	(A) Bölüm	(B) Bölüm	Ortalama Fark (A-B)	S.S.	P
Görev	Turizm İşletmeciliği	Turizm Rehberliği	-,12180	,07718	,256
		Gastronomi	,18551	,11521	,243
	Turizm Rehberliği	Turizm İşletmeciliği	,12180	,07718	,256
		Gastronomi	,30731*	,12001	,029*
	Gastronomi	Turizm İşletmeciliği	-,18551	,11521	,243
		Turizm Rehberliği	-,30731*	,12001	,029*

$p<0,05$

Tablo 6.'daki "Tukey HD" çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre, Turizm İşletmeciliği ile Turizm Rehberliği p değeri 0,05'den büyük ($p=,256>0,05$) olduğundan Turizm İşletmeciliği ile Turizm Rehberliği grupları arasında farklılık yoktur. Turizm İşletmeciliği ile Gastronomi p değeri 0,05'den büyük ($p=,243>0,05$) olduğundan Turizm İşletmeciliği ile Gastronomi grupları arasında farklılık görülmemiştir. Turizm Rehberliği ile Gastronomi p değeri $p=0,029<0,05$ olduğundan Turizm Rehberliği ile Gastronomi grupları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Anlamlı farkın her iki bölümün de kendi içerisinde teoride ve uygulamada farklı dinamiklerinin olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Bu anlamlı fark çalışmanın tartışma bölümünde değerlendirilmiştir.

Tablo 7. Öğrencilerin Sosyal Sorumluluk Değişkenlerine Göre t-testi Analizi

Ölçekler	Faktörler	Sosyal Sorumluluk	N	\bar{X}	ss	t	p
GÇBÖ	Kişilerarası Etkileşim	Evet	232	4,2612	,57559	6,640	,001*
		Hayır	162	3,8099	,71914		
	Görev	Evet	232	4,1190	,64733	5,229	,001*
		Hayır	162	3,7420	,74122		

$p<0,05$

Tablo 7.'deki t-testi bulgularına göre, "Kişilerarası Etkileşim" faktöründe katılımcıların sosyal sorumluluk değişkenine göre anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($t=6,640$; $p<0,05$). "Görev" faktöründe de katılımcıların sosyal sorumluluk değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($t=5,229$; $p<0,05$). Her iki faktörde de anlamlı farkın öğrencilerin grup olgusunun temel unsurları olan yardımlaşma, dayanışma ve sorumluluk bilinci konularında duyarlı olmalarından kaynaklandığı söylenebilir. Her iki faktörde de anlamlı farkların nedenleri çalışmanın tartışma bölümünde değerlendirilmiştir.

Tablo 8. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sınıf Değişkenlerine Göre Anova Analizi

		Kareler Toplamı	S.D	Kareler Ortalaması	Sınıf	\bar{X}	F	P
Kişilerarası Etkileşim	Gruplar Arası	3,457	3	1,152	1	4,00	2,557	,055
					2	4,07		
	Grup İçi	175,769	390	,451	3	4,28		
	Toplam	179,226	393		4	4,05		
Görev	Gruplar Arası	,325	3	,108	1	3,94	,213	,887
					2	4,00		
	Grup İçi	198,483	390	,509	3	3,95		
	Toplam	198,808	393		4	3,93		

$p>0,05$

Tablo 8'deki ANOVA testi bulgularına göre, "Kişilerarası Etkileşim" faktöründe katılımcıların sınıflarına göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($F=2,557$; $p>0,05$). "Görev" faktöründe katılımcıların sınıflarına göre anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır ($F=0,213$; $p<0,05$). "Kişilerarası Etkileşim" ve "Görev" faktörlerinde, sınıf kategorilerine bakıldığında ortalamaların yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 9. Öğrencilerin Öğrenim Türü Değişkenlerine Göre t-testi Analizi

Ölçekler	Faktörler	Öğrenim Türü	N	\bar{X}	ss	t	p
GCBO	Kişilerarası Etkileşim	1. Öğrenim	248	4,0484	,68358	1,053	,297
		2. Öğrenim	146	4,1219	,66077		
	Görev	1. Öğrenim	248	3,9266	,72588	1,360	,175
		2. Öğrenim	146	4,0274	,68345		

$p>0,05$

Tablo 9.'daki t-testi bulgularına göre, "Kişilerarası Etkileşim" faktöründe araştırmaya katılanların sosyal sorumluluk değişkenine göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t=1,053$; $p>0,05$). "Görev" faktöründe de katılımcıların sosyal sorumluluk değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($t=1,360$; $p>0,05$).

Tablo 10. Öğrencilerin Sportif Faaliyet Değişkenlerine Göre t-testi Analizi

Ölçekler	Faktörler	Sportif Faaliyetler	N	\bar{X}	ss	t	p
GÇBÖ	Kişilerarası Etkileşim	Evet	282	4,1078	,65066	1,503	,134
		Hayır	112	3,9946	,73052		
	Görev	Evet	282	3,9993	,65837	1,567	,118
		Hayır	112	3,8750	,82620		

$p>0,05$

Tablo 10.'daki t-testi bulgularına göre, "Kişilerarası Etkileşim" faktöründe katılımcıların sportif faaliyetler değişkenine göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t=1,503$; $p>0,05$). "Görev" faktöründe de katılımcıların sportif faaliyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($t=1,567$; $p>0,05$).

Tablo 11. Öğrencilerin Yaptıkları Sportif Faaliyet Değişkenlerine Göre t-testi Analizi

Ölçekler	Faktörler	Faaliyet Türü	N	\bar{X}	ss	t	p
GÇBÖ	Kişilerarası Etkileşim	Bireysel	169	4,1408	,65196	,923	,357
		Takım	112	4,0679	,64350		
	Görev	Bireysel	169	4,0000	,65611	,725	,929
		Takım	112	4,0071	,66084		

$p>0,05$

Tablo 11.'deki t-testi bulgularına göre, "Kişilerarası Etkileşim" faktöründe araştırmaya katılanların yaptıkları sosyal faaliyet türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t=,923$; $p>0,05$). "Görev" faktöründe de katılımcıların yaptıkları sosyal faaliyet türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($t=,725$; $p>0,05$).

Tablo 12. Öğrencilerin Dernek/Kulüp Üyeliği Değişkenlerine Göre t-testi Analizi

Ölçekler	Faktörler	Üyelik	N	\bar{X}	ss	t	p
GÇBÖ	Kişilerarası Etkileşim	Evet	125	4,0592	,72736	-,329	,742
		Hayır	269	4,0833	,65099		
	Görev	Evet	125	3,9808	,72264	,648	,749
		Hayır	269	3,9561	,70711		

$p>0,05$

Tablo 12.'deki t-testi bulgularına göre, "Kişilerarası Etkileşim" faktöründe katılımcıların dernek-kulüp üyelik değişkenine göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t=-,329$; $p>0,05$). "Görev" faktöründe de katılımcıların dernek-kulüp üyelik değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($t=,648$; $p>0,05$).

Tablo 13. Öğrencilerin Dernek/Kulüp Üyeliğindeki Pozisyon Türü Değişkenlerine Göre t-testi Analizi

Ölçekler	Faktörler	Pozisyon	N	\bar{X}	ss	t	p
GÇFBÖ	Kişilerarası Etkileşim	Üye	107	4,0262	,75540	-1,223	,224
		Yönetici	17	4,2588	,51848		
	Görev	Üye	107	3,9514	,73399	-,881	,380
		Yönetici	17	4,1176	,64054		

$p>0,05$

Tablo 13.'deki t-testi bulgularına göre, "Kişilerarası Etkileşim" faktöründe araştırmaya katılanların dernek-kulüp üyeliğindeki pozisyon türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t=-1,223$; $p>0,05$). "Görev" faktöründe de katılımcıların dernek-kulüp üyeliğindeki pozisyon türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($t=-,881$; $p>0,05$).

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Yapılan bu araştırmada çeşitli bulgulara ulaşılmıştır. Buradan hareketle, turizm eğitimi alan lisans düzeyi öğrencilerinin grup çalışması becerilerine yönelik yapılan bu çalışma kapsamında kurulan araştırma problemleri dikkate alınarak elde edilen veriler literatürde ulaşılabilen çalışmalar ile tartışılmıştır. Elde edilen bulgulara göre;

Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde lisans düzeyinde eğitim gören turizm öğrencilerinin genel olarak "Grup Çalışması Becerileri Ölçeği" puan ortalamalarının yüksek olduğu, grup çalışması becerisi algılarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Cinsiyetler arası grup çalışması becerinde ise, kadın öğrencilerin erkek öğrencilere oranla kişilerarası etkileşim ve görev alt boyutlarında yüksek puan aldığı ve aralarındaki farkın anlamlı olduğu görülmüştür. Bu konu kapsamında, Arashpour vd., (2020) benzer bir araştırmayı Avustralya'da iki farklı üniversiteden 207 erkek ve 153 kadın olmak üzere 360 lisans öğrencisi üzerinde gerçekleştirmişlerdir. Grup dinamikleri konusunda cinsiyet kapsayıcılığının etkileri üzerine yapılan araştırmada elde edilen bulgulara göre hem bireysel hem de grup görevlerinde kadın öğrencilerin erkek öğrencilere kıyasla daha başarılı oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bir diğer bulgu ise yüksek başarılı bireylerden oluşan grupların daha başarılı olduğu sunucudur. Bu durumun yüksek olması ise kadın bireylerin genel beceri oranına önemli katkılar sağladığı fikrini ortaya çıkarmaktadır. Bir başka ifade ile beceri seviyesi erkek bireylere göre daha yüksek olan kadın bireyler ile oluşturulan karma (kadın-erkek) çalışma gruplarının daha başarılı olabileceğidir. AlSheikh ve Iqbal (2019)'in karma grup öğrenme aktiviteleri üzerine yapmış oldukları çalışmada karma bir müfredatta sunulan grup öğrenme etkinliklerinin, grup dinamiklerini ve öğrencilerin grup öğrenmesine yönelik genel memnuniyetini teşvik etmede başarılı olduğu sonucuna varmaktadır. Yukarıda bahsi geçen araştırmalar ise, yapılan bu çalışmayı destekler niteliktedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin bölüm değişkeninin görev faktörü ile çoklu karşılaştırılması neticesinde, Turizm Rehberliği Bölümünün Gastronomi Bölümüne oranla; görev alt boyutunda programa bağlı kalma, strateji oluşturma, grup içi gelişim ve liderlik becerilerinin diğer bölüme kıyasla yüksek olduğu görülmüştür. Saha uygulamalarında her bölümün kendi içinde farklı dinamiklerinin olduğu düşünüldüğünde, örneğin; gastronomi bölümü mutfak içerisinde senkronize bir yapıda grup olarak çalışmakta iken, rehberlik bölümü ise tur faaliyetlerinde misafir grubu ile hareket etmekte program dahilinde grubu sevk ve idare etmektedir. Mutfak grubunda bireyler sabit iken, tur grubunda bireyler her organizasyonda değişmektedir. Her iki grup faaliyeti de kendi içinde farklı uygulamalar ve prensipler barındırmaktadır. Bu kapsamda bölümler arası öğrenci algısının ve anlamlı farklılığın buradan kaynaklandığı söylenebilir.

Sosyal sorumluluk değişkeninde ise, “Grup Çalışması Becerileri Ölçeği’nin” her iki alt boyutunda da anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Bu veriler ışığında, öğrencilerin grup olgusunun temel unsurları olan yardımlaşma, dayanışma ve sorumluluk bilinci konularında duyarlı oldukları görülmüştür. Bu konuda, Külekçi ve Özgan (2015)’in “Üniversite Öğrencilerinin Algılarına Göre Sosyal Sorumluluk Alanında Görev Alma Nedenleri ve Sonuçları” üzerine yapmış oldukları araştırmada; öğrenciler en çok eğitimle ilgili sosyal sorumluluk projelerine katıldıklarını dile getirmiş olup, araştırma kapsamında öğrencilere yöneltilen “Sosyal sorumluluk alanında çalışmaya kimin yardımıyla başladınız?” sorusuna yönelik alınan cevaplar doğrultusunda öğrencilerin çoğunlukla arkadaşları ve üniversite öğrenci topluluklarının tanıtımları vasıtasıyla sosyal sorumluluk projelerini tanıyıp katıldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Yine araştırmada, öğrenci görüşleri incelendiğinde ise, öğrencilerin genelde topluma katkı sağlamak ve bu katkıyı sürekli hale getirmek amacıyla olduğu kadar kendilerini gerçekleştirme ve geliştirme amacıyla da sosyal sorumluluk projelerine katıldıkları izlenimine ulaşılmıştır (Külekçi ve Özgan, 2015). Bu anlamda grup faaliyetlerinin öğrencilerin gelişimleri ve sosyal sorumluluk algısı üzerinde motive edici ve grup dışı öğrencileri ise, teşvik edici bir etkisinin olduğu anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak, günümüz kariyer yönetim sürecinde, öğrencilerin alanları ile ilgili olarak, iş hayatlarına donanımlı ve yetkin becerilerle hazırlanmış olmaları önemli yer tutmaktadır. Öğrenciler, eğitim dönemlerinde teorik bilgilerin yanı sıra deneysel ve mental olarak da iş hayatına hazırlanmaktadır. İşletmeler için donanımlı ve deneyim olarak hazır olan personel zaman ve maliyet açısından avantaj sağlamakta, insan kaynağı tercihi ise öncelikli kriterler arasında yer almaktadır. Araştırma bulguları dikkate alındığında; öğrencilerin grup çalışması becerilerinin kişilerarası etkileşim ve görev alt boyutları olmak üzere genel olarak yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Buradan hareketle grup çalışması becerilerinin turizm eğitimi alan lisans düzeyi öğrencilerinde profesyonel kariyerlerine başlangıç için hazır olduklarını gösterir nitelikte olduğu söylenebilir. Elmassah vd., (2020)’ne göre beşerî sermaye varlığı olarak kabul edilen bu tür beceriler, öğrencilerin istihdam edilebilirliğini artıracak ve aynı zamanda işyerindeki performans seviyelerini de yükseltecektir.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular dikkate alındığında şu öneriler sunulabilir:

Araştırma her ne kadar öğrenciler üzerine bir araştırma olsa da eğitim kurumlarının da öğrencilerin becerilerinin geliştirilmesi konusunda seviyelerini gösterir niteliktedir. Bu kapsamda turizm işletmelerine insan kaynağı sağlayan eğitim kurumları belli periyotlarda bu ölçümleri yaparak öğrencilerin becerilerinin gelişimini takip edebilir, eğitim metotlarını ve programlarını güncelleyebilirler. Bu anlamda, Xethakis (2019)’e göre ölçümler eğitimciler için öğrencilerin grup halinde çalışırken bu becerileri kullanmasını teşvik etmeyi amaçlayan müdahalelerin etkililiğini ölçmenin bir yolu olarak da değerli olacaktır. Shermin vd., (2019)’ne göre öğrencilerin öğrenme etkinlikleri ve sürekli değerlendirmeler yoluyla keşfetme ve bilgi paylaşımına katılımını teşvik eden bir öğrenme ortamı, yüksek öğretimde yükselen bir eğilim olarak kabul edilmiştir. Bu öğrenci merkezli yaklaşımda, bir öğretmenin rolü, bu dinamik

öğrenme sürecini kolaylaştıran bir montör ya da rehber haline gelmiştir. Bununla birlikte, müfredat, aktif bilgi keşfi sürecini ve gelecekte istihdam edilebilirlik için beceriler geliştirmeyi destekleyecek şekilde tasarlanmalıdır (Shermin, De Silva ve Wesumperuma, 2019:852).

Turizm endüstrisinde çalışacak işgören adaylarının eğitim süreci devam ederken turizm işletmelerinde uygulamalı olarak grup çalışması becerilerini geliştirerek deneyim kazanmaları mesleki yaşantılarının başlangıcında oluşabilecek oryantasyon ve adaptasyon problemlerini en aza indirilmesinde fayda sağlayacaktır. Turizm sektöründe turistlere hizmet verecek insan kaynağının donanımlı ve nitelikli olması ise verilen turizm eğitiminin kalitesine (Ünlüönen ve Boylu, 2005; Lovrentjev, 2015), etkinliğine, teknik, beşerî ve kavramsal becerilerin eş zamanlı ve dengeli olarak gerçekleştirilmesi gibi birçok önemli faktöre bağlıdır. Bu faktörlerden birisi de staj uygulamalarıdır (Boyras, 2020:99). Özellikle staj dönemlerinde grup çalışması becerilerini uygulamalı olarak geliştirerek profesyonel kariyerlerinde kalifikasyona bağlı devamlılık sağlayabilir, turizm işletmelerinin işgücü verimliliği ve personel devir hızı oranının optimum düzeyde sürdürülebilirliğine katkıda bulunabilirler.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre; kadın öğrencilerin grup çalışması becerilerinin erkek öğrencilere göre yüksek düzeyde olmasının genel beceri düzeyi oranına katkı yaptığını yineleyecek olursak; konaklama işletmelerinde işe alım ve takım oluşturma süreçlerinde karma grup modelinin (kadın, erkek) tercih edilmesinin işletme verimliliği ve performansına olumlu yansıtacağı söylenebilir. Koçel (2014)'e göre nihayet gruplar belirli ortak amaçları gerçekleştirilmesi için bilinçli ve sistematik olarak oluşturulabilir. Uygulamada daha çok "takım oluşturma (team building) olarak bilinen bu uygulamanın esası, grupların, çoğu davranış ağırlıklı çeşitli tekniklerle, iç dinamiklerinin geliştirilmesi ve performansı yüksek, etkin bir takım çalışması yapmalarını sağlamaya yöneliktir (Koçel, 2014:715).

Bu alanda benzer çalışma yapmak isteyen araştırmacılar ise, eğitim kurumlarında uygulanan grup çalışması becerilerinin geliştirilmesine yönelik eğitim metodolojisi üzerine çalışabilir ve çalışmayı farklı disiplinlerde eğitim gören lisans düzeyi öğrenciler üzerinde yürütebilirler. Öğrencilerin staj öncesi ve sonrası olarak grup becerilerini ölçebilir ve bu kapsamda karşılaştırmalı sonuçlar üzerinden araştırmalarını yapabilirler. Ayrıca, araştırma bulgularından bölüm değişkeninin görev alt boyutunda gastronomi ve turizm rehberliği bölümü arasında tespit edilen anlamlı farktan yola çıkarak, benzer çalışmalarda bu gibi değişkenlerin (bölüm) neden sonuç ilişkisi üzerine bir araştırma yapılabilir. Eğitim kurumları ve sektör işleyişi ayrımı yapıldığında ise örgüt içi değişkenler dikkate alınarak, konaklama işletmelerinde departmanlar (önbüro, kat hizmetleri, yiyecek-içecek vb.) üzerinden bir çalışma yürütülerek araştırmanın kapsamı geliştirilebilir.

KAYNAKÇA

Albayrak, E., Ayas, T. ve Horzum, M.B. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Grup Çalışmalarında Görevi İhmal Etme ve Grup Çalışmalarına Yatkınlıklarının İncelenmesi, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(23), 335-353.

AlSheikh, M.H. and Iqbal, M.Z. (2019). Student Perceptions Regarding Group Learning Activities in a Hybrid Medical Curriculum, *International Association of Medical Science Educators*, 29, (1221-1228).

Arashpour, M., Lamborn, J. and Farzanehfar, P. (2020). Group Dynamics in Higher Education: Impacts of Gender Inclusiveness and Selection Interventions on Collaborative Learning, Mostafa, S. and Rahnamayiezekavat, P. içinde, *Claiming Identity Through Redefined Teaching in Construction*

Programs Advances in Educational Technologies and Instructional Design, (42-60. ss.), Hershey: IGI Global.

Ayaz, M.F. ve Söylemez, M. (2016). Proje Tabanlı Öğrenmenin Öğrencilerin Fen Derslerine Yönelik Tutumlarına Etkisi: Bir Meta-Analiz Çalışması, *Adıyaman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(1), 112-137.

Boyras, M. (2020). Turizm İşletmeciliği Bölümü Öğrencilerinin Staj Deneyimlerinin İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma, *Turizm ve Araştırma Dergisi*, 9(2), 97-120.

Brandler, S. and Roman, C.P. (2016). *Group Work: Skills and Strategies for Effective Interventions* (3. ed.), New York: Routledge.

Chiriack, E.H. (2008) A Scheme for Understanding Group Processes in Problem-Based Learning, *High Education*, 55(5), 505-518.

Cohen, L., Manion, L. and Morrison, K. (2000). *Research Methods in Education*. 5th Edition, London: Routledge Falmer.

Cooley, S.J., Cumming, J. and Burns, V.E. (2013). Outdoor Education Increases Students' Groupwork Skills, Attitudes and Self-Efficacy During Higher Education, Brown, M. and Boyes, M. (Eds.), *Future faces: Outdoor Education Research Innovations and Visions: The Sixth International Outdoor Education Research Conference 2013* içinde (31-35. ss.). Dunedin: University of Otago.

Cooley, S. J., Holland, M. J. G., Cumming, J., Novakovic, E. G. and Burns, V. E. (2014). Introducing the use of A Semi-Structured Video Diary Room to Investigate Students' Learning Experiences During an Outdoor Adventure Education Groupwork Skills Course, *Higher Education*, 67, 105-121.

Cooley, S.J., Cumming, J., Holland, M.J.G., and Burns, V.E. (2015). Developing the Model for Optimal Learning and Transfer (MOLT) Following an Evaluation of Outdoor Groupwork Skills Programmes, *European Journal of Training and Development*, 39(2), 105-121.

Cooley, S.J., Burns, V.E. and Cumming, J. (2016). Using Outdoor Adventure Education to Develop Students Groupwork Skills: A Quantitative Exploration of Reaction and Learning, *Journal of Experiential Education*, 39(4), 329-354.

Cumming, J., Woodcock, C., Cooley, S. J., Holland, M. J. G. and Burns, V. E. (2014). Development and Validation of The Groupwork Skills Questionnaire (GSQ) for Higher Education, *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 40(7), 988-1001.

Çakmak, M. (2014). Grup Çalışmasına Yönelik Yansımalar: Öğretmen Adaylarının Düşünceleri, *Eğitim ve Bilim*, 39(174), 338-347.

Davis, B. D. and Miller, T.R. (1996). Job Preparation for the 21 st Century: A Group Project Learning Model to Teach Basic Workplace Skills, *Journal of Education for Business*, 72(2), 69-73.

Demirtaş Zorbaz, S., Kızıldağ, S. ve Voltan Acar, N. (2016). Türkiye'deki Üniversitelerde Lisansüstü Düzeyde Yapılan Grup Çalışmalarının İncelenmesi, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(4), 1765-1784.

Dou, K., Wang, Y.J., Li, J.B., Li, J.J. and Nie, Y.G. (2018). Perceiving High Social Mindfulness During Interpersonal Interaction Promotes Cooperative Behaviours, *Asian Journal of Social Psychology*, 21, 97-106.

Dumaine, B. (1990). Who needs a boss? *Fortune*, 121(10), 52-60.

- Elmassah, S., Bacheer, S. and James, R. (2020). What Shapes Students' Perceptions of Group Work: Personality or Past Experience?, *International Journal of Educational Management*, Elektronik ön baskı. <https://doi.org/10.1108/IJEM-11-2019-0401>
- Eskici, M. ve Aktaş, R. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Öğrenci Kulüplerine Yönelik Görüşleri [Özel sayı], *Asya Öğretim Dergisi*, 2(1), 31-40.
- Frey, N., Fisher, D. and Everlove, S. (2009). *Productive Group Work, How to Engage Students, Build Teamwork, and Promote Understanding*, Alexandria, VA: ASCD.
- Gottschall, H. and García-Bayotms, M. (2008). Student Attitudes Towards Group Work Among Undergraduates in Business Administration, Education and Mathematics, *Educational Research Quarterly*, 32(1), 3-27.
- Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2014). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri* (2. Bs.), Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Helms, M., and Haynes. P. J. (1990). When Bad Groups Are Good: An Appraisal of Learning Group Projects, *Journal of Education for Business*, 66(1), 5-8.
- Jackson, P. and Shams, M. (2006). *Developments in Work and Organization Psychology: Implications for International Business*, Oxford: Elsevier Ltd.
- Jenkinson, H., Leahy, P., Scanlon, M., Powell, F. and Byrne, O. (2019) The Value of Groupwork Knowledge and Skills in Focus Group Research: A Focus Group Approach with Marginalized Teens Regarding Access to Third-Level Education, *International Journal of Qualitative Methods*, 18, 1-11. DOI: 10.1177/1609406919881853.
- Johnson, D. W. and Johnson, F. (2003). *Joining Together: Group Theory and Research*, Boston: Allyn & Bacon.
- Lovrentjev, S. (2015). Education of Tourist Guides: Case of Croatia, *Procedia Economics and Finance*, 23, 555-562.
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler* (18. bs.), Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Keyes, M. and Burns, K. (2008) Group Learning in Law, *Griffith Law Review*, 17(1), 357-382.
- Koçak, Ö. and Göksu, İ. (2020). Examining 21st Century Skill Levels of Students and the Relationship between Skills, *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 21(2), 772-784.
- Koçel, T. (2014). *İşletme Yöneticiliği* (15. bs.), İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
- Kutnik, P. and Blatchford, P. (2014). *Effective GroupWork in Primary School Classrooms*, Dordrecht: Springer Science & Business Media.
- Külekçi, E. ve Özgan, H. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Algularına Göre Sosyal Sorumluluk Alanında Görev Alma Nedenler ve Sonuçları, *Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi*, 3 (2), 1-15.
- Laybourn, P., Goldfinch, J., Graham, J., MacLeod, L. and Stewart, S. (2001). Measuring Changes in Groupworking Skills in Undergraduate Students After Employer Involvement in Group Skill Development, *Assessment and Evaluation in Higher Education*, 26(4), 367-380.
- Levin, P. (2005). *Successful Teamwork*, New York: McGraw-Hill Education.
- McLoughlin, C. and Miura, T. (2018). *True Kaizen, Management's Role in Improving Work Climate and Culture*, Boca Raton, FL: CRC Press Taylor & Francis Group.

- McMahon, P. (2013). *Group Work, Work Together for Academic Success*, London: Harper Collins Publishers.
- Molina, O. and Jacinto, G.A. (2015). The Advantages and Benefits of a Student Mutual-Aid Group in Developing Groupwork Skills, *Groupwork*, 25(1), 78-92.
- Montebello, A. R., and Buzzotta, V. R. (1993). Work Teams That Work. *Training & Development Journal*, 47(3), 59-64.
- Nicolson, P. and Bayne, R. (2014). Groupwork Skills for Social Work Practice, *Psychology for Social Work Theory and Practice* (4. ed.) içinde (143-168. ss.), London: Palgrave Macmillan.
- Ota, C. (2006). A Risky Business: The Potential of Groupwork Skills for Spiritual Education in A Classroom of Difference, *International Journal of Children's Spirituality*, 11(1),125-136.
- Ozan, C. (2018). Grup Çalışması Becerileri Ölçeğinin Türkçeye uyarlanması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 51 (3), 1-18.
- Robinson, S. (2006). Reflecting on the "International Group Working Experience": A study of Two MBA Programmes, *International Journal of Management Education*, 5(2), 3-14.
- Sessa, V. I. and London, M. (2008). *Work Group Learning, Understanding, Improving & Assessing How Groups Learn in Organizations*, Lawrence Erlbaum Associates, New York: Taylor & Francis Group.
- Sharp, N. (1989). Oral and Groupwork Skills, *Journal of Geography in Higher Education*, 13(2), 207-209.
- Shermin, A., De Silva, B. and Wesumperuma, A. (2019). Groupwork Assessment Development (GAD): A Framework for Developing an Effective Group Work Assessment, *Australasian Conference on Information Systems 2019* içinde (851-861. ss). Perth Western: Australia.
- Slavin, R., Sharan, S., Kagan, S., Larowitz, R., Webb, C. and Schmuck, R. (Eds.). (2000). *Learning to Cooperate: Cooperating to Learn*, New York: Plenum Press.
- Toseland, R. W. and Rivas, R.F. (2017). *An Introduction to Group Work Practice*, Essex: Pearson Education Limited.
- Ünlüönen, K. ve Boylu, Y. (2005). Türkiye'de Yükseköğretim Düzeyinde Turizm Eğitimindeki Gelişmelerin Değerlendirilmesi, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(12), 11-32.
- Van Laar, E., van Deursen, A. J. A. M., van Dijk, J. A. G. M., and de Haan, J. (2017). The Relation Between 21st Century Skills and Digital Skills: A Systematic Literature Review. *Computers in Human Behavior*, 72, 577-588.
- Watson, W. E., Kumar, K., and Michaelsen, L. K. (1993). Cultural Diversity's Impact on Interaction Process and Performance: Comparing Homogeneous and Diverse Task Groups, *Academy of Management Journal*, 36, 590-602.
- Woods, P., Barker, M. and Hibbins, R. (2011). Tapping the Benefits of Multicultural Group Work: An Exploratory Study of Postgraduate Management Students, *International Journal of Management Education*, 9(2), 59-70.
- Xethakis, L.J. (2019). Examining the Psychometric Properties of the Groupwork Skills Questionnaire for use in the Japanese SLA Context, *Kumamoto University Social and Cultural Studies*, 17, 255-276.
- Yalçın, S. (2018). 21. Yüzyıl Becerileri ve Bu Becerilerin Ölçülmesinde Kullanılan Araçlar ve Yaklaşımlar, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 51(1), 183-201.

Yıldız, A.B. Arı, Ç. ve Yılmaz, B. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutumlarının İncelenmesi (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Örneđi), *Muş Alparslan Üniversitesi Uluslararası Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 35-45.